

İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Velinin Okul Yönetimine Katılımı

Sadık KARTAL*

Geliş Tarihi: 17.12.2007

Yayına Kabul Tarihi: 08.02.2008

ÖZET

Bu çalışmada velinin okul yönetimine katılımı konusu ele alınmıştır. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Okul Öncesi, İlköğretim, lise, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam- Hatip Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Fen Liseleri, Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler ve Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Liselerinin yönetmeliklerinin maddeleri içerik analizi yöntemi ile bu kurumlardaki okul yönetimine veli katılımı incelenmiştir. Maddelerdeki velinin okul yönetimine katılımı kurul üyeliği, komisyon üyeliği, yönetime görüş ve öneri belirtme ile yönetime yardımcı olma şeklinde dört temel kategori altında ele alınmıştır. Sonuç olarak özellikle Anadolu liselerinde öğrenci kontenjanlarının tespitinde öğretmenle birlikte velinin de yer aldığı, Anadolu öğretmen liseleri ile ilköğretim kurumlarında velinin okul yönetimine katılımının diğer kurumlara göre daha çok olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Veli, okul yönetimine katılım, yönetmelik

The Participation of Parents in Primary and Secondary School Management

ABSTRACT

In this study participation parents to school management has been considered. With this meaning bound to National Education Ministry Pre- School Education, Primary Education, High School, Anatolian High Schools, Anatolian Teacher High Schools, Anatolian Imam Orator High Schools, Anatolian Fine Arts High Schools, Sport High Schools, Social Sciences High Schools, Science High Schools, Language High Schools and Anatolian Title Deed and Land Registry Vocational High Schools regulations' substances contents analysis method and in this associations participation of parents to school management has been examined. Participation to committee and commission explained with substances, accusative the opinion and suggestion to management, four basic category have been considered in analysis criterion as helping to management. According to result considered parents appear in with teacher, at Anatolian High Schools and primary education associations, participation of parents to school management has been appeared in more according to other associations.

Keywords: Parents, participation to school management, regulation.

GİRİŞ

Örgütler, toplumun işleyiş biçimini belirleyen temel araçlardır (Can, 1999: 3). Örgütler insanlardan, teknolojilerden ve insanların birbirleriyle ve de işleriyle ilişkilerini düzenleyen yapı ve süreçlerden oluşan bileşimlerdir (Balci, 1995: 1). İnsanların eğitilmek için başkalarıyla etkileşimde bulunmaları, toplumda eğitimsel anlamda ilişkiler dokusunu meydana getirmiştir. Toplumdaki bu ilişkiler dokusu da eğitim kurumu denilen örgütleri oluşturmuştur. Eğitim örgütleri/sistemi toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamak ve devletçe hazırlanan eğitim amaçlarını gerçekleştirmek için kurulan okulları bütünleştirmeye çalışır (Başaran,1996: 11). Okul yönetiminin görevi okulu amaçlarına uygun yaşatmak, okuldaki madde ve insan kaynaklarını en verimli biçimde kullanmaktır. Okul yöneticilerinin eğitim yönetiminde olduğu kadar, davranış bilimlerinde de yetişmiş

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri,
e-mail:skartal@mehmetakif.edu.tr, sadikkartal02@mynet.com.

olması gerekir. Böyle bir okul yöneticisi problemleri deneme yanılma yöntemi ile değil, bilimsel yöntem ile çözmeyi seçerek, uygulayacaktır (Bursalıoğlu, 1987: 7). Okul yöneticisi yönetimde bilimsel yöntemleri uygularken kararlardan etkilenen unsurları karara katması gerekir. Okullardaki örgütsel yapı açık sistem özelliği göstermesine rağmen ülkemizde kararların merkezden alınması, okul yönetimi tarafından okulların belirli kurallara göre yönetilmesi, okulun temel unsurları olan öğretmen, veli ve öğrenci katılımını engellemektedir. Türk eğitim sisteminin daha işlevsel bir yapıya kavuşturulması için taşra yönetimlerine yetki devredilmesi, sorunların yerinde belirlenip çözülmesi, eğitimin yönetimine ve sorun çözme sürecine toplumun geniş ölçüde katılımın sağlanması gerekmektedir (Şişman ve Turan, 2003: 314).

Öğretmenlerin okul geliştirme etkinliklerine uzun zaman ayırmaları, velinin okula etkin katılımı etkili okulun özellikleri arasındadır (Balcı, 2001: 25). Okul içinde veli eğitici bir unsur olarak okul geliştirmede önemli bir yere sahiptir. Ayrıca veli okulun dışındaki kişi olarak bir kontrol mekanizması görevi de görür (Vincent, 1996: 18). Okula dayalı yönetim anlayışındaki karar alma stilinde veli katılımına yer verilmektedir.

Okul yönetimine katılma; öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin okulda kararların alınma sürecine katılmasını gerektirir (Karakütük, 2001: 23). Okul yönetiminde kararların sonuçlarından etkilenen, karar konusunda uzmanlığı olan ve kararı uygulama sorumluluğu olan herkesin karar sürecine katılması demokratik okulun gereği olmaktadır. Ayrıca bu anlayış günümüz çağdaş yönetiminin gereğidir.

Okul yöneticisi katılma ilkesini benimsemek ve uygulamak zorundadır. Çünkü informal yanı ve grupları güçlü olan okulda iş birliğinin ayrı bir önemi vardır. İş birliğinde önemli olan sadece kişi veya grupların yan yana gelmesi değil, birbirlerini etkileyecek şekilde bütünleşmesidir (Bursalıoğlu, 1987: 246).

Okullarda okulun tüm öğelerinin (öğretmen, öğrenci, aile) okul yönetiminde kendilerini ilgilendiren kararlara katılımlarının sağlanması demokratik okulun koşuludur (Karaman Kepenekçi, 2003: 4). Ailelerin okulun kararlarına katılımları sağlandığı takdirde okul için birer kaynak olacakları gibi okulun akademik standartlarının yükseltilmesine de olumlu etkileri olacaktır (Karaman Kepenekçi, 2003: 52; Comer ve Haynes, 1991: 271).

ABD’ de velilerin okuldaki bazı hakları tanımlamıştır. Bu haklardan bazıları şu şekilde sıralanabilir (Aydm, 2003: 174);

- 1 - Çocuğun öğretmeni ve okul müdürü ile görüşme hakkı,
- 2- Okuldaki çalışmalara gönüllü olarak katılma hakkı,
- 3- Okul politikaları, giyim kuralları ve okul ziyaretlerine ilişkin kurallar hakkında yazılı bilgi alma hakkı,
- 4- Okuldaki kurul ve komisyonlara üye olmaya, okulla ilgili konular ve etkinlikler konusunda toplantılara katılma ve okulla işbirliği içinde olma hakkı,
- 5- Haklarını ihlal eden durumları yetkililere şikayet etme hakkı,
- 6- Çocukları ile ilgili bilgilerin okul tarafından korunmasını ve gizli tutulmasını isteme hakkı.

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005 yılında bir genelge ekinde öğrenci- veli - okul sözleşmesi yayımlanmıştır. Bu sözleşme; velinin okulun işleyişi, kuralları ve okul ile velinin karşılıklı hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Sözleşmede velinin haklarından birisi de “Okul yönetimine katılmak” olarak belirlenmiştir.

Okullarda geleneksel ve merkezi yönetimin etkisiyle katılımın yetersiz olduğu, eğitimle ilgili mevzuatta öğretmen, öğrenci ve velilerin kararlara katılımlarının sınırlı olduğu söylenebilir (Karaman Kepenekçi, 2003:

53). Çelikten (2003: 142), “ideal bir okul müdürünün taşınması gereken nitelikler” konusunda müdür adayları üzerinde yaptığı araştırmada, müdürün işgörenleri yönetim kararlarına etkili olarak katması ve onlardan kendini soyutlamaması gerektiğini tespit etmiştir. Can (2004: 139), okul yöneticilerinin demokratik katılımı ilgili düşünce ve davranışlarını tespit amacıyla öğretmen algılarına başvurduğu çalışmada yöneticilerin “okulda fonksiyonel katılımı (öğretmen, öğrenci, veli) demokratik ve özgür bir yönetim sergileme davranışlarının “az” düzeyinde, yani yetersiz algılandığını belirlemiştir.

Karakütük (2001: 32) araştırma bulgularından hareketle yöneticilerin öğretmen, veli ve diğer işgörenleri karar sürecine katmadıklarını belirtmektedir.

Yukarıda belirtilen araştırmalarda da görüldüğü üzere okul yönetimi sürecine katılımın istenilen düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında son yıllarda okulların işleyişini belirleyen yönetmelik, yönerge gibi yasal metinlerde okul yönetimine veli ve diğer unsurların katılımına yer verildiği görülmektedir. Örneğin, 2.5.2006 tarih ve 26156 sayılı Resmi Gazetede yer alan İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde “Demokrasi bilincinin geliştirilmesi amacı ile öğrenci, öğretmen, yönetici, personel ve velilerce; kurumda işbirliği, işbölümü, seçme, seçilme, katılma ve düşüncelerini açıklayabilme gibi demokratik kuralların uygulandığı, sevgi, saygı ve hoşgörüyü dayalı bir çalışma ortamı oluşturulur. İlköğretim kurumlarında açıklık, güvenilirlik ön planda tutulur. Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin kurul ve komisyonlarca yürütülmesi, öğrenci, öğretmen, veli ve çevrenin gözetim ve denetimine açık tutulması sağlanır.” denilmiştir.

Alan çalışmalarındaki okul yönetimine yetersiz veli katılımı bulgularından hareketle örgün öğretim kurumlarının temel işleyişlerini belirleyen ve uygulama sınırlarını çizen yönetmeliklerdeki durumu incelemek bu çalışmanın temel amacı olmuştur.

MATERYAL VE METOD

Araştırma belgesel tarama modelinde olup veriler içerik analizi ile çözümlenmeye çalışılmıştır. İçerik analizi yazılanların açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi sürecidir. Yani nicel olmayan dokümanları nicel verilere dönüştürme tekniğidir. İçerik analizinde örnekleme, kategoriler, kayıt ünitesi, konu, karakter, cümle ya da paragraf, madde, konteks ünitesi, sayısallaştırma sistemleri vardır (Balcı, 1997: 230). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Okul Öncesi, İlköğretim, lise, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam-Hatip Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Fen Liseleri, Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler, Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Liselerinin temel işleyişlerini belirten yönetmeliklerinde, velinin okuldaki kararlara katılımları ile ilgili maddeleri içerik analizi için kullanılmıştır. Bu yönetmeliklerin maddelerinde ifade edilen komisyon üyeliği, kurul üyeliği, yönetime görüş ve öneri belirtme ile yönetime yardımcı olma şeklinde dört temel kategori üzerinde çalışılmıştır. Maddelerdeki karara katılım bu dört kategoriye göre belirlenmiştir. Sayısallaştırmada kategorinin yönetmelik maddelerinde yer alıp almadığı başlıca yol olarak kabul edilmiştir.

Yönetmeliklerdeki katılımı ilgili maddeler tespit edildikten sonra Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği için bir anaokulu müdürü ve bir ilköğretim okulu müdürü (bunyesinde anasınıflı bulunduğu için), İlköğretim Okulu Yönetmeliği için üç ilköğretim okulu müdürü, diğer yönetmeliklerdeki maddeler için de dört ortaöğretim kurumu müdürü (biri anadolu lisesi) ile maddelerin belirtilen kategorilere uygunluğu tartışılarak karara bağlanmıştır. Bundan sonra eğitim bilimleri alanında uzman dört eğitim bilimci ile bir hukukçunun da görüşleri alınmıştır. Sonuçta maddelerin belirlenen kategoriler içinde yer aldığına karar verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde örgün eğitim kurumlarında velilerin yönetmelik maddelerine göre okul yönetimindeki iş ve işlemlere katılımları ayrı ayrı ele alınarak tartışılmıştır.

Velinin okul yönetimine katılımında yönetmeliklerdeki maddelere göre analiz sonuçları Tablo 1 de verilmiştir.

Tabloya bakıldığında Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler, Fen liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri ve Anadolu İmam-Hatip Liseleri Yönetmeliğinde öğrenci kontenjanları ile nakillere esas olacak açık kontenjanları tespit etmek ve öğrenci nakillerini değerlendirmek üzere oluşturulan komisyona velinin üye olduğu belirtilmiştir. İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde nüfusa gerçek yaşından küçük veya büyük yazılmış olanlara yaş tespiti ile ilgili komisyonlara velilerin üye oldukları ifade edilmiştir. Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde bütün karar süreçlerinde veli katılımının sağlanacağı, her dönemin sonundaki değerlendirme toplantısına okul aile birliğinin katılımı gerektiği belirtilmiştir.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde velilerin, öğrenci davranışlarını değerlendirme, şube öğretmenler kurulu ve okul gelişim yönetim ekibi üyeliklerinin olduğu belirtilmiş, öğrencilerin ödüllendirilmesi ve davranışlarının değerlendirilmesinde görüş belirtme, kurumda iş birliği, iş bölümü, seçme, seçilme, katılma ve düşüncelerini açıklayabilme gibi demokratik kuralların işlenebilmesi için kurul ve komisyonlara katılımlarının sağlanması istenmiştir. Liseler Yönetmeliğinde derslerin başlama ve bitirme saatlerinin tespit komisyonunda velilerin üye oldukları kaydedilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde velilerin öğretim şeklinin belirlenmesinde görüş belirtebilecekleri, ücret tespit ve satın alma komisyonu üyeliklerinin olduğu kayıt altına alınmıştır.

Tablo 1: Örgün Eğitim Kurumlarının Yönetmeliklerindeki Maddelere Göre Velinin Okul Yönetimine Katılımı

Yönetmelik Adı	İlgili Madde	Maddenin İçeriğine Göre Velinin Okul Yönetimine Katıldığı Alan
Y. Dil Ağırlıklı Liseler	7	Öğrenci kontenjanları ve nakillerle ilgili komisyon üyeliği
Fen liseleri	21	Öğrenci kontenjanları ve nakillerle ilgili komisyon üyeliği
Anadolu Liseleri	7	Öğrenci kontenjanları ve nakillerle ilgili komisyon üyeliği
Anadolu Öğretmen Liseleri	5	Bütün karar süreçlerinde veli katılımı
	10	Öğrenci kontenjanları ve nakillerle ilgili komisyon üyeliği
İlköğretim Kurumları	18	Her dönem sonunda yapılan değerlendirme toplantısı üyeliği
	140	Yaş tespitinde komisyon üyeliği
	113,114	Öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulu üyeliği
	105, 107	Öğrencilerin ödüllendirilmesi ve davranışların değerlendirilmesine yönelik görüş belirtme
	96	Şube öğretmenler kurulu üyeliği
	99	Okul gelişim yönetim ekibi üyeliği
	6	Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin yürütülmesinde çeşitli kurul ve komisyon üyeliği

Liseler	79	Derslerin başlama ve bitirme saatlerini tespit komisyon üyeliği.
Sosyal Bilimler Liseleri	11	Öğrenci kontenjanları ve nakillerle ilgili komisyon üyeliği
Okul Öncesi Eğitim Kurumları	8	Öğretim şeklinin belirlenmesinde görüş belirtmek
	35	Ücret tespit komisyonu üyeliği
	39	Satın alma komisyonu üyeliği
Anadolu İHL.	6	Öğrenci kontenjanları ve nakillerle ilgili komisyon üyeliği
Spor Liseleri	-	-

Tablo incelendiğinde Yabancı Dil Ağırlıklı, Fen, Anadolu, Anadolu Öğretmen, Sosyal Bilimler ve Anadolu İmam-Hatip Liselerinde velinin yalnızca öğrenci kontenjanlarının tespiti ve nakillerin değerlendirilmesinde okul yönetimine katılımlarının sağlandığı, Anadolu Öğretmen Liselerinde velinin tüm karar süreçlerine katılımlarının olduğu görülmektedir. Aynı şekilde İlköğretim Kurumlarında velinin okuldaki kurul ve komisyonlara katılabileceği okul öncesi eğitim kurumlarında ücret tespit ve satın alma komisyonlarında yer aldıkları belirtilmiştir. Veli katılımında ilköğretim ile Anadolu Öğretmen Liselerinin katılıma diğer öğretim kurumlarına göre daha çok ağırlık verdikleri söylenebilir.

Tablo 2 incelenen yönetmeliklerde kurul üyeliği, komisyon üyeliği, yönetime görüş ve öneri belirtme ile yönetime yardımcı olma kategorilerine göre veli katılımlarının madde numarasına göre analizlerini vermektedir.

Tablo 2: Yönetmeliklerde Yer Alan Kurul, Komisyon, Görüş Belirtme ve Yönetime Yardımcı Olma Kategorilerine Göre Okul Yönetimine Katılım

Yönetmelik Adı	Kurul Üyeliği: madde No	Komisyon Üyeliği:Madde No	Görüş ve Öneri Belirtme: Madde No	Yönetime Yardımcı Olma: Madde No
Y. Dil Ağ. Liseler		7		
Fen Liseleri		21		
A. Güzel San. L.				
Anadolu Liseleri	21	7		
Anadolu Öğretmen Liseleri	5	5, 10	5, 18	5
İlköğretim Kurumları Liseler	113, 114, 96, 99, 6	140,6	105,107	
A. Tapu, Kad. M. L.				
Sosyal Bil. Liseleri		11		
Okul Öncesi Eğitim Kurumları		6,35,39	8	
Spor Liseleri				
A. İmam-Hatip Lis.				

Tablo 2 ye bakıldığında kurul üyeliği kategorisinde Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri ve İlköğretim Okullarında velinin görev aldığı, Komisyon üyeliği kategorisinde ise bir önceki kategoride yer alan liselerin aynen burada da olduğu ek olarak Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri ve Okul Öncesi Eğitim

Kurumlarının veli katılımına olanak sağladığı saptanmıştır. Görüş belirtme kategorisinde yer alan okul türlerine bakıldığında Anadolu Öğretmen Liseleri, İlköğretim Okulları ve Okul Öncesi Eğitim kurumlarının yer aldığı tespit edilmiştir. Yönetime yardımcı olma kategorisinde yalnızca Anadolu Öğretmen Liselerinin veli katılımına yer verdiği görülmektedir.

Tablo 2 ye genel olarak bakıldığında velilerin genellikle komisyon üyeliği görevlerinde buldukları, diğer kategorilerde özellikle yönetime yardımcı olma kategorisinde hemen hemen katılımlarının olmadığı anlaşılmaktadır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada içerik analizi yöntemi ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Okul Öncesi, İlköğretim, Lise, Anadolu, Anadolu Öğretmen, Anadolu İmam- Hatip, Anadolu Güzel Sanatlar, Spor, Sosyal Bilimler, Fen, Yabancı Dil Ağırlıklı ile Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Liselerinin yönetmeliklerinde velilerin okuldaki kararlara katılımı ele alınmıştır. Bu yönetmeliklerin maddelerinde belirtilen komisyon ve kurullarda yer alma, yönetime görüş ve öneri belirtme, yönetime yardımcı olma şeklinde dört temel kategori analizde ölçüt olarak ele alınmıştır. Analiz sonucunda aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

Yabancı Dil Ağırlıklı, Fen, Anadolu Güzel Sanatlar, Anadolu, Anadolu Öğretmen, Sosyal Bilimler ve Anadolu İmam-Hatip Liselerine alınacak öğrenci kontenjanları ve nakiller ile ilgili komisyonda velilerin söz sahibi oldukları anlaşılmıştır. Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde bütün karar süreçlerinde veli katılımının sağlanacağı, her dönemin sonundaki değerlendirme toplantısına okul aile birliğinin katılımı gerektiği ifade edilmiştir.

Liseler Yönetmeliğinde derslerin başlama ve bitirme saatlerinin tespit komisyonunda velilerin üye oldukları kaydedilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde velilerin öğretim şeklinin belirlenmesinde görüş belirtebilecekleri, ücret tespit ve satın alma komisyonu üyeliklerinin olduğu kayıt altına alınmıştır.

Yabancı Dil Ağırlıklı, Fen, Anadolu, Anadolu Öğretmen, Sosyal Bilimler ve Anadolu İmam-Hatip Liselerinde velinin katılımının yalnızca öğrenci kontenjanlarının tespiti ve nakillerin değerlendirilmesinde, Anadolu Öğretmen Liselerinde ise velinin tüm karar süreçlerine katılımlarının olduğu görülmüştür. Aynı şekilde İlköğretim Kurumlarında velinin okuldaki kurul ve komisyonlara katılabileceği belirtilmiştir. Veli katılımına ilköğretim ile Anadolu Öğretmen Liselerinin diğer öğretim kurumlarına göre daha çok ağırlık verdikleri söylenebilir.

Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlköğretim Okullarında katılımın veli boyutuyla sağlandığı ve diğer öğretim kurumlarına göre daha çok demokratik katılıma olanak sağladıkları söylenebilir.

Okul yöneticisi ve okulun içinde bulunduğu hiyerarşik yapıdaki tüm yöneticiler, veliler tarafından geleneksel olarak karar organı, danışman, sorunlara çözüm getirici unsur olarak görülmektedir. Bu şekildeki bir algılama okuldaki iş ve işlemlerde okul yönetimine katılmada çekingenliği getirmektedir. Okul sisteminin katı hiyerarşik yapısı, okul ortamında karar almanın kısıtlılığı, tüm kararların merkezden alınması okul yönetimi dışındaki unsurların karara katılımını engellemektedir. Ancak yönetim süreçlerinin uygulanmasında okula dayalı bir yapı oluşturulması, var olan olumsuzluğun giderilmesinde etken olabilir. Okul yöneticisi de hem “eğitimci” hem de “profesyonel yönetici” (Balcı, 2001) olarak velilerin okulun etkin bir üyesi olmalarında önemli bir

unsurdur. Ayrıca Şişman ve Turan' ın (2003) da belirttiği gibi Türk eğitim sisteminde kontrolü kaybetme kaygısından beslenen yönetim politikalarının terk edilerek, demokratik, katılımcı, şeffaf uygulama ve politikaların uygulanması zorunluluğu bulunmaktadır.

Sonuç olarak incelenen örgün eğitim kurumlarında veli katılımının olduğu görülmekte, son yıllarda MEB tarafından çıkarılan kulüp yönetmeliği gibi yasal düzenlemelerle katılımın genişletilmesi yoluna gidilmesinin politika olarak kabul görüldüğü anlaşılmaktadır. Yukarıda elde edilen sonuçlardan aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

1- Eğitim sisteminde velinin katılımını daha da arttırmak için okuldaki toplantıların tüm velilere açık yapılması okul- çevre uyumunda pozitif destek sağlayacaktır. Çünkü okuldan etkilenen unsurların okulun amacını gerçekleştirmek için eğitim hizmetini üretirken karara katılımlarının sağlanması ve alınan kararın uygulanmasını görebilmeleri onların okula karşı olan ilgisini arttıracaktır. Böylece kişilerin, okulun amaçları için çaba gösterme eğilimlerinde artış olacaktır. Eğitimden etkilenen tüm unsurların okula yardımcı olmalarında işleri üzerinde karar sahibi olmaları ve bu karara göre sorumluluk almaları uygulamayı kolaylaştıracaktır.

2- Okulda demokrasi kültürünün yerleştirilmesi için velinin sisteme dahil edilmesi gerekmektedir. Velinin okulun işleyişine etkin katılımını sağlamak, okul kuralları ve genel eğitim politikaları konusunda bilgilendirmek en doğal hakkıdır. Ayrıca velinin uzmanlığı ve yeterlilikleri konusunda okula katkıda bulunması okul yönetim süreçlerinin işlevselleştirilmesinde önemli bir etken olabilir.

3- Yapılacak araştırmalarda okul yönetim süreçlerinin etkililiği için veli katılımının hangi alan ve boyutlarda olması gerektiğinin incelenmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Aydın, İ. (2003). *Eğitim ve öğretimde etik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balci, A. (1995). *Örgütsel gelişme*. Ankara: Pegem Yayını.
- Balci, A. (1997). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve İlkeler*. Ankara.
- Balci, A. (2001). *Etkili Okul ve okul geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim yönetimi*. Ankara.
- Bursahioğlu, Z. (1987). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara :A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, No:154.
- Can, H. (1999). *Organizasyon ve yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Can, N. (2004). Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin değişim ve demokratik katılımı ilgili düşünce ve davranışları. *Eğitim Araştırmaları*, 4(15), 132-142.
- Comer, J.P. ve Haynes, N.M. (1991). Parent involvement in schools: an ecological approach. *The Elementary School Journal*, 91(3), 271-277.
- Çelikten, M. (2003). "İdeal" bir okul müdürü portresi. *Eğitim Araştırmaları*, 4(13), 138-145.
- Henry, M.E. (1996). *Parent- school collaboration: feminist organizational structures and school leadership*. Suny Press.
- Karakütük, K. (2001). *Demokratik laik eğitim, çağdaş toplum olmanın yolu*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karaman Kepenekçi, Y. (2003). Demokratik okul. *Eğitim Araştırmaları*, 3(11), 44-53.
- Karip, E. (1999). *Çatışma yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kavak, Y., Ekinci, E., Gökçe, F. (1997). İlköğretimde kaynak arayışları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), ss.309-320.
- MEB. *Yabancı dil ağırlıklı liseler yönetmeliği*. 25917 sayılı Resmi Gazete.
- *Fen liseleri yönetmeliği*. 23579 Sayılı Resmi Gazete.
- *Anadolu güzel sanatlar liseleri yönetmeliği*, 23792 Sayılı Resmî Gazete.
- *Anadolu liseleri yönetmeliği*. 23867 Sayılı Resmî Gazete.
- *Anadolu öğretmen liseleri yönetmeliği*. 24206 Sayılı Resmî Gazete.
- *İlköğretim kurumları yönetmeliği*. 25212 Sayılı Resmî Gazete.
- *Liseler yönetmeliği*. 11868 Sayılı Resmi Gazete
- *Anadolu tapu ve kadastro meslek lisesi yönetmeliği*. 24194 Sayılı Resmî Gazete.
- *Sosyal bilimler liseleri yönetmeliği*. 25292 Sayılı Resmî Gazete.
- *Okul öncesi eğitim kurumları yönetmeliği*. 25486 Sayılı Resmî Gazete.
- *Spor liseleri yönetmeliği*. 25714 Sayılı Resmî Gazete.
- *Anadolu imam-hatip liseleri yönetmeliği*. 25820 Sayılı Resmi Gazete.
- Özden, Y. (2000). *Eğitimde yeni değerler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Şişman, M. ve Turan, S. (2003). Eğitimde yerelleşme ve demokratikleşme çabaları, teorik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 9(34), 300-315.
- Tanrıöven, A. ve Çermik, H. (2002). Ege ve akdeniz bölgesi aday yöneticilerinin yönetim felsefeleri. *Eğitim Araştırmaları*, 8, 197- 206.
- Vincent, C. (1996). *Parents and teachers: power and participation*. Falmer Press.
- Yemenici, H. ve Bayrak, C. (2001). Okula dayalı yönetim. *Eğitim Araştırmaları*, 5, 21-28.